

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΑΝΤΕΣΤΡΑΜΜΕΝΟ ΚΟΣΜΟ (του Νικόλα Γκίμπερ)

☒ *Μέσα στον πραγματικά αντεστραμμένο κόσμο, η αλήθεια είναι μια στιγμή του ψεύδους ~ Γκυ Ντεμπόρ (1967)*

Μιλώντας για πολιτική, με τη γνήσια και σχετικά πεπαλαιωμένη σημασία της λέξης, αυτό που συνήθως εννοούμε είναι εκείνη τη συλλογική δραστηριότητα που έχει ως κατ' εξοχήν αντικείμενο τη συνολική θέσμιση της κοινωνίας με τρόπο ρητό και διαυγή. Βασική προϋπόθεση είναι η ύπαρξη μιας πολιτικής κοινότητας η οποία, ως τέτοια, οριοθετεί ένα minimum πλαίσιο κοινών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που δίνουν τη δυνατότητα για ενεργό συμμετοχή στις δημόσιες υποθέσεις ώστε οι ζωντανοί, συγκεκριμένοι και έχοντες ένα πρόσωπο αναγνωρίσιμο από τους άλλους άνθρωποι να συντίθενται μέσα από το, ή/και να αντιτίθενται στο, αφηρημένο, «ιδεατό» και κανονιστικά συγκροτημένο υποκείμενο της κοινότητας.

Ακριβώς αυτό το αντικείμενο και αυτές οι προϋποθέσεις είναι που ώθησαν τον Αριστοτέλη να προσδιορίσει την πολιτική ως δραστηριότητα αρχιτεκτονική· εκεί όπου το άτομο, όντας «φύσει» πολιτικό ον κατά τον σταγειρίτη διδάσκαλο, μπορεί και σφυρηλατείται μέσα στον κοινό κόσμο της πράξης και της ομιλίας, λαμβάνει μέρος στην πολιτική λειτουργία της κοινότητάς του η οποία και τον αφορά άμεσα, την τροποποιεί και τη μετασχηματίζει ώστε αυτή να εναρμονίζεται με τους ευρύτερους φαντασιακούς σκοπούς και τις δομίζουσες συντεταγμένες που προσανατολίζουν τις ανθρώπινες σχέσεις.

Φαίνεται να έχουμε γυρίσει σελίδα απ' αυτήν την κατάσταση. Αυτό που βλέπουμε να συντελείται μπρος στα μάτια μας είναι η παρακμή της πολιτικής βούλησης ακριβώς τη στιγμή που είναι πιο απαραίτητη από ποτέ. Άνθρωποι τόσο της Δεξιάς όσο και της Αριστεράς επιμένουν να μας εξηγούν μέσα από στατιστικά

στοιχεία, γκάλοπ, αρθρογραφίες γνώμης και powerpoint παρουσιάσεις στα αμφιθέατρα ότι «δεν υπάρχει εναλλακτική». Η οργάνωση της κοινωνικής ζωής παίρνει διαζύγιο από το πολιτικό βούλευμα, η Ιστορία αποσύρεται λαβωμένη, η δημόσια σφαίρα κατεδαφίζεται: όλα είναι πλέον ζήτημα σωστής και «έξυπνης» διαχείρισης της υπάρχουσας κατάστασης σ' έναν πολιτικό μονόδρομο δίχως σταυροδρόμια και το ενδεχόμενο αλλαγής πορείας. Η έκλειψη του ζήλου για τα κοινά και τη μοίρα της κοινωνίας, η κονιορτοποίηση της πολιτικής στράτευσης, ο ενταφιασμός του επαναστατικού φαντασιακού φαίνεται να κάνουν να αναδυθεί ένα νέο ήθος στη διαπαιδαγώγηση του πολίτη, μια αναιμική, γλυκανάλατη και θεαματική έξις, μια προσομοίωση του πολιτικού πράττειν που εκδιπλώνεται μακριά απ' την αφοσίωση, την αυταπάρνηση, το σθένος και το θάρρος που απαιτεί το μεγαλείο του δημόσιου χώρου, το ένδοξο τίμημα του να εξυψώσουμε το πολιτειακό αγαθό πάνω απ' τον εαυτό μας.

Ας ξεχάσουμε την πολιτική δέσμευση όπως την ξέραμε: επίπονη, χρονοβόρα, υπομονετική, απαιτητική, έλλογη, συλλογική, με το ενδεχόμενο να θυσιάσουμε ακόμη και τη ζωή μας να είναι πάντα ανοιχτό. Σήμερα, η ιδιότητα του πολίτη λαμβάνει τα χαρακτηριστικά του hobby, της χαλαρής «ανάπαυλας» απ' τον ημερήσιο μόχθο. Το δημοκρατικό σφρίγος και η ζωντάνια καταπνίγονται μέσα στους τοίχους της οικιακής άνεσης, η ευκολία που μας παρέχει το πάτημα ενός πλήκτρου, η γοητεία του «select», ανακηρύσσουν τον ακτιβισμό του καναπέ σε νέα δημόσια αρετή: online ψηφοφορίες, δημοσκοπήσεις, διαδικτυακές καμπάνιες, ανταλλαγή εικόνων, κοινοποιήσεις, status με όσα σκεφτόμαστε, ανώνυμοι σχολιασμοί. Ο πολιτισμός της οθόνης υπόσχεται να λύσει όλα τα προβλήματα γρήγορα και αναίμακτα, για εμάς και χωρίς εμάς – η γραφειοκρατία εκσυγχρονίζεται, γίνεται διαδραστική και αναζητά εναγωνίως το feedback των μαζών, η εξουσία από πειθαρχική και προστατική γίνεται «in» και ευκτική, καλαίσθητη, επικοινωνιακή, μοιράζει ευθύνες. Από την αυτοοργάνωση των πολιτών, τις μικρές και αυθόρμητες δημοκρατίες της γειτονιάς, του συνεταιρισμού, των συνδικαλιστικών οργάνων στους εργασιακούς χώρους, των

πολιτικών ζυμώσεων σε ενδιάμεσους τρόπους κοινωνικοποίησης, των συνελεύσεων στις πλατείες των πόλεων και των συνομοσπονδιών περνάμε στη λογική του διαδικτυακού self-service, στο μάρκετινγκ κατασκευής πολιτικών αναγκών. Στις μέρες μας, χάρη στην τεχνολογική επανάσταση των τηλεπικοινωνιών, μπορούμε να είμαστε πολιτικά ενεργοί απ' το σπίτι, να συμμετέχουμε εξ αποστάσεως χωρίς να χρειαστεί να διακόψουμε τη ροή της ενημέρωσης, το chat, την εικονική ανθρωποφαγία, τον αυνανισμό, τις «εμπειρίες», την επεξεργασία των φωτογραφιών μας.

Στην online δημοκρατία, η σωτηρία όλου του κόσμου παρουσιάζεται σαν υπόθεση λίγων δευτερολέπτων, μέσα στην απόλυτη ηδονή της ακαριαιότητας, απαιτώντας απλώς μια ελάχιστη οριακή συμμετοχή: παστίλιες για τον πόνο του άλλου, ένα like κατά της οικολογικής καταστροφής, παυσίπονα κατά της ξενοφοβίας, μια εικόνα προφίλ με το σήμα κατά του AIDS, καταπολέμηση της φτώχειας με ένα SMS, έκτακτες εισφορές αλληλεγγύης για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, ψευτο-υιοθέτηση ενός παιδιού με ειδικές ικανότητες για κατοικίδιο από κάποιον ποδοσφαιρικό αστέρα, Ice Bucket Challenge, βιντεομανία απόκρυφων γνώσεων και μυστικών αληθειών στο YouTube, καμπάνιες πολυεθνικών εταιριών κατά του ρατσισμού, ανακοινώσεις Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που εκπέμπουν «SOS», hashtags, 300 καθηγητές πανεπιστημίων που συνιστούν το τέλος της λιτότητας, ανώνυμοι hackers που «απειλούν» να φέρουν την ισοότητα, διαδικτυακές ψηφοφορίες για κάθε ενοχλητική λεπτομέρεια, ανάδειξη του νικητή της Eurovision με «αμεσοδημοκρατικές» διαδικασίες, εθνικά δημοψηφίσματα που έχουν τελικά το ειδικό βάρος μιας δημοσκοπήσης. Εκεί που η πολιτική οκνηρία βασιλεύει, η συμμετοχή σεβρίζει μια δημοκρατία μηδέν τοις εκατό. Στο κάτω-κάτω της γραφής, αυτό που μας καλούν να διαπιστώσουμε τα ταλέντα των διαφημιστών είναι πως, εν τη απουσία ενός κοινού κόσμου, εμείς οι ίδιοι είμαστε το «event», το αντικείμενο της πράξης: «ο κόσμος είσαι εσύ». Εξεγερσιακό σύνθημα γραμμένο σε κάποιον ετοιμόρροπο τοίχο των παριζιάνικων μπανλιέ; Μάλλον σκηνοθετημένο σποτ ναρκισσιστικής ευφορίας σε ένα σύμπαν

απόλυτης υπεροχής της διαχείρισης των πραγμάτων, της ολοένα και μεγαλύτερης πραγμοποίησης των ανθρώπων, της μεταμόρφωσης των λαών από «πηγή κάθε εξουσίας» σε κοινή γνώμη, του αριθμητικού εξαντικειμενισμού των πληθυσμών.

Η λανθάνουσα εμφάνιση του δημοσίου πράγματος, η εμφάνιση που στρέφεται προς τα μέσα, προς τον ίδιο τον άνθρωπο και όχι προς έναν εμπράγματο κόσμο είναι ίσως το πιο κρίσιμο σημάδι της αισθητής αποπραγματοποίησης αυτού του κοινού κόσμου, με το θεάρεστο έργο της ανοικοδόμησης να γίνεται ζήτημα σχεδιασμού μιας παγκόσμιας υπερκουλτούρας η οποία δεν αναφέρεται στους συμπαγείς πραγματικούς δεσμούς και στην αυθεντικότητα των χειρονομιών, των συλλογικών παραστάσεων, των *idola tribus*, των ιδιαίτερων τρόπων κοινωνικότητας ανά περιοχή, της κοινής ευπρέπειας και της αστυακής πολιτοφροσύνης που συνέχει τον δημόσιο χώρο αλλά στον πολλαπλασιασμό της ομοιότητας, στη διαμόρφωση ενός γενικού μέσου όρου πέρα από τάξεις, εθνικές ιδιαιτερότητες και τοπικές παραδόσεις. Τούτη η κοσμοπολιτοποίηση, ο πλανητικός μικροαστισμός της κινητικότητας, της μετανάστευσης, του νομαδισμού, της φυγής δεν είναι παρά η πολιτισμική έκφραση της κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας του «T.I.N.A.». Μόνο μέσα στην πιο χυδαία πολτοποίηση δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις, μόνο στον αέναο εκσυγχρονισμό των κοινωνικών δραστηριοτήτων προς την ομοιομορφία και τον κομπορμισμό επικρατούν οι φωνές των «δομικών προσαρμογών» έναντι του ριζικού μετασχηματισμού, μόνο η εξαφάνιση της δημόσιας σφαίρας θα μπορούσε να επιτρέψει το μονοπώλιο των σημασιών. Μέσα σ' αυτό το νέο *status quo*, η εδραίωση της δικτύωσης και του ιντερνετικού «κλικτιβισμού» που τόσο πολύ εκθειάζονται απ' τους χειραφετημένους θεατές, ακριβώς αυτήν την αποπραγματοποίηση έρχεται να επισφραγίσει: η μεν κοινωνική δικτύωση να λειτουργεί ως περίφραξη του *res publica* εν μέσω προσέλκυσης και ένταξης των ατόμων σε προπολιτικές ομάδες ομοίων, με τα πάλαι ποτέ γκρουπούσκουλα να εξελίσσονται σε *forums* και *Facebook groups*, και ο δε κλικτιβισμός να αποτελεί τη θεαματική αναπαράσταση ενός συνόλου κοινωνικοπολιτικών πρακτικών οι οποίες έχουν

λιποτακτήσει απ' την πραγματική ζωή και έχουν καταστήσει ένα simulacrum στον εικονικό γαλαξία του παγκόσμιου ιστού.

Αν κάτι αξίζει να τονιστεί παρά ταύτα, είναι πως τούτη η συλλογική παραίτηση και ο άνευ διαστάσεων αποπροσανατολισμός των κοινωνιών δεν υπονοούν επ' ουδενί μια αποπολιτικοποίηση με την αυστηρή έννοια του όρου. Μάλλον το επίδικο είναι η μετάλλαξη των πολιτικών αντιλήψεων: η στιγμιαία πολιτική μας δέσμευση, η ανεύθυνη συμμετοχικότητα σε συλλογικές διαδικασίες, η μεταμοντέρνα ανεκτικότητα στους όρους με τους οποίους παίζεται το πολιτικό παιχνίδι, η πλήρης εξαύλωση της διακινδύνευσης και της περιπέτειας των επαναστατικών οραμάτων, ο υποβιβασμός της ιδιότητας του πολίτη σε καταναλωτικό «προνόμιο», ο περιορισμός της λαϊκής διαμαρτυρίας στον χρονικό ορίζοντα της ημερήσιας ψυχικής διάθεσης, η εξημέρωση των πολιτικών συγκρούσεων από την ηδονοβλεπτική οπτικοποίηση της δημόσιας αντιπαράθεσης. Αποτέλεσμα, να φουλάρουμε το πολιτικό ρεζερβουάρ, να μπουκνώνουμε την πραγματικότητα με εικόνες, πληροφορίες, «επικαιρότητα», ενημέρωση και επικοινωνία ώστε να κερδίσουμε τις εντυπώσεις μέχρι αηδίας, μέχρι να έρθουμε σε έναν μεταβουλευτικό κορεσμό με συνέπεια να θέλουμε πολύ γρήγορα να απαλλαχτούμε απ' όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μας ως πολιτικά όντα μέχρι νεωτέρας.

Η ξέφρενη επιτάχυνση των διαδικασιών που συνεπάγονται η ηλεκτρονική διακυβέρνηση και η online δημοκρατία οδηγούν όχι σε μια γνήσια αποπολιτικοποίηση αλλά σε μια μινιατουροποίηση της πολιτικής: ασφαλώς και θέλουμε να συμμετέχουμε στις διαδικασίες αλλά χωρίς να ξεβουλευτούμε απ' τις μικροανέσεις μας και να αφιερώσουμε χρόνο, ασφαλώς και θέλουμε να υπάρχουν εκλογές ασχέτως που είμαστε αρκετά μορφωμένοι ώστε να κατανοήσουμε πως «αν οι εκλογές αλλάζανε τα πράγματα θα ήταν παράνομες», η προοπτική μιας στρατιωτικής δικτατορίας ή της ανόδου του φασισμού μας τρομάζουν αλλά και το γεγονός ότι έχουμε συνταγματικά κατοχυρωμένες ελευθερίες δεν σημαίνει ότι πρέπει να τις «εκμεταλλευόμαστε» και να τις ασκούμε κιάλας ώστε να διεκδικήσουμε τους όρους μιας καλύτερης ζωής, η

ατέρμονη κατανάλωση πολιτικών απόψεων λίγο έως καθόλου επηρεάζει τη συνολική μας νοοτροπία και ηθική στάση απέναντι στις καταστάσεις, το κομματικό ολιγοπώλιο και η απαλλοτρίωση της εξουσίας απ' τους επαγγελματίες πολιτικούς θεωρούνται ακόμη κι επιθυμητά ως φαινόμενα αν είναι σε θέση να εγγυηθούν τη διασκέδαση και τις μικροαπολαύσεις μας. Στον απόηχο της γενικευμένης επιτρεπτικότητας, η προαίρεσις απορρέει από μια υφέρπουσα διανεμητική της ένοχης συνείδησης υφαίνοντας τον παραλογισμό του «όλοι με όλους», ένα μεταμοντέρνο fair play που πατάει πάνω στο σόφισμα «όλα είναι σχετικά» και τη σιωπηρή ομοφωνία ότι τίποτα δεν δύναται να αλλάξει, ότι όλα όσα ήταν να γίνουν έχουν ήδη γίνει και τώρα μονάχα μας απομένει η ρύθμιση του εμπειρικού υλικού πάνω στο πέρασμα της μη-γεγονότητας.

Η εξάτμιση των πολιτικών, κοινωνικών και ιδεολογικών συγκρούσεων κάνουν να αναδυθεί μια ευέλικτη και ελαστική προσήλωση στις δημόσιες υποθέσεις, δίχως κοινωνική αναφορικότητα, λατρευτικές καταβολές σε κάποια παράδοση και αντίκτυπο στους πραγματικούς ανθρώπινους δεσμούς παρά μονάχα στην κωδικοποίηση ενός υποκειμενίστικου «μου αρέσει». Το μόνο που μας απομένει είναι να ανακυκλωνόμαστε από την είδηση της ημέρας. Ο αλτρουισμός, η αυταπάρνηση, το ιδεώδες της λαϊκής αυτεξουσιότητας, το ήθος της ελευθερίας, το να ζεις για τον άλλον προκαλούν αλλεργία· έτσι, κάνει την εμφάνισή της μια κοινωνιομετρική ετεροστρέφεια που μας ωθεί να κοινοποιήσουμε το γεγονός ότι έχουμε ευαισθησίες, ότι έχουμε ακόμη αυτήν την πολύτιμη ικανότητα του «να νιώθουμε». Πρόκειται για την οπισθοχώρηση της στρατευμένης πολιτικής δράσης, εκείνης δηλαδή της δέσμευσης που καθοδηγείται από την ιστορική συνείδηση, με το επαναστατικό πρόταγμα να μην είναι απλώς ασκήσεις επί χάρτου ή υπόθεση διδακτορικών ερευνητών αλλά κυρίως να εγκολπώνεται στη δημιουργία μιας «αντι-κοινωνίας» μέσα στην κοινωνία με άλλες αξίες και αρχές, με αυθεντικές σχέσεις ριζωμένες στον καθημερινό βίο. Εφόσον επιτελείται μια τέτοιου είδους μετάλλαξη, να τη η ιδιάζουσα νεοσυγκινησιακή ιδεολογία που βγαίνει στο προσκήνιο, η εμφάνιση μιας post historicum

πολιτικής διαδικασίας που δεν σχετίζεται με τον κόσμο αλλά κυρίως με την τόνωση του «Εγώ», με την επιμέλεια της εαυτότητας και όχι με τον κοινωνικό αυτομετασχηματισμό, με την φροντίδα των ενοχών μας και όχι με το άνοιγμα στην ετερότητα. «Τάξη εναντίον τάξης»; Μάλλον ψυχολογικοποίηση του πολιτικού, μεταμφίεσή του σε ιδιωτική υπόθεση, σάρωση των ταξικών αντιθέσεων από το καταναλωτικό σύστημα σημείων και την ιεραρχική κλίμακα των προσφερόμενων επιλογών, ταύτιση του ιδεολογικού με το επικοινωνιακό, της συλλογικής δράσης με την αγελαία αισθητική της μαζικής κοινωνίας.

Οι συγκεκριμένες κοινωνικές σχέσεις που αδυνατούν να μεταφραστούν σε ποσοτική ισοδυναμία αποδυναμώνονται· το ίδιο συμβαίνει και με το σύνολο των προσωπικών δεσμών και του αρχέγονου πλέγματος αμοιβαιότητας και ανταπόδοσης που συνέχουν τον κοινωνικό ιστό. Υπό αυτές τις συνθήκες, η σύγχρονη τεχνολογία έρχεται προκειμένου να διευθύνει τη συγκρότηση του υποκειμένου. Η ασταμάτητη ανανέωση του εικονικού μας προφίλ δεν είναι παρά η κατ' εξοχήν έκφραση της διαδικασίας προσωποποίησης που αντικαθιστά την προσωπικότητα, την εμφάνιση προσώπων στη δημόσια σφαίρα, σ' έναν κοινό για όλους τόπο. Οι επιπτώσεις στην πολιτική είναι ραγδαίες: η προσωποποίηση της δημόσιας διαβούλευσης κάνει τα πάντα πλέον να λέγονται σε «πρώτο πρόσωπο», οι αποστάσεις που απαιτεί η ευγένεια και η ευπρέπεια ώστε να γίνουμε ακουστοί από τους άλλους και οι άλλοι από μας μειώνονται δραματικά, ο καθένας πλέον καλείται να μιλήσει στον εαυτό του και μόνο σ' αυτόν προκειμένου να ακουστεί απ' τους άλλους, η «δόξα» στα λόγια των πολιτών μεταφέρεται στον αστερισμό του trash, του κουτσομπολιού, των εξομολογήσεων. Στην εποχή που σηματοδοτείται από τη γενικευμένη λατρεία του εαυτού, εκεί που ο καθένας το μόνο που αναγνωρίζει ως χρέος του είναι η διαχείριση της εικόνας του, εξέχουσα θέση στη δημόσια αντιπαράθεση λαμβάνει το ad hominem, τα «χτυπήματα κάτω απ' τη μέση», οι αποκαλύψεις όλων των μυστικών, η λογική του «ξεβρακώματος», η κουλτούρα του σοκ. Ως εκ τούτου, η ταξική πάλη και ο επαναπροσδιορισμός των σχέσεων παραγωγής, η πολιτική διαμάχη και οι δυνατότητες αναδιανομής

της εξουσίας προς τα κάτω, η επαναστατική αναγέννηση της κοινωνίας σε ψυχικό, ηθικό και πνευματικό επίπεδο δείχνουν να είναι ουτοπικές αιθεροβασίες που αφορούν μονάχα τους «ξενέρωτους». Πλέον, οφείλουμε ν' αφήσουμε τις περιπέτειες της κοινής πράξης και της συλλογικής διάνοιας έξω απ' τις ανησυχίες μας· όλα είναι ζήτημα προσώπων, όχι εγγενών συστημικών αντιφάσεων. Το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι να αντικαταστήσουμε τους βρόμικους με τους καθαρούς, τους σάπιους πολιτικούς με ένα φρέσκο προσωπικό, τις ιδεολογικά φορτισμένες αφηγήσεις με την τεχνοκρατική ουδετερότητα, το παλιό με το νέο, να φέρουμε στην εξουσία αυτούς «που γνωρίζουν», αυτούς «που αξίζουν», να προγραμματίσουμε εν τέλει μια καλαισθητική αναβάθμιση στα debates και στα τηλεπαράθυρα αφήνοντας άθικτο όλο το δομικό υπόβαθρο του πολιτικού και οικονομικού συστήματος.

Τα πάντα στον ενικό λοιπόν, μια εθνικών διαστάσεων παρέα σε home cinema έκδοση, μια pop εθνική ενότητα, μια τυραννία της οικειότητας, ένα infotainment που υπόσχεται να μας απαλλάξει απ' τη σοβαρότητα που απαιτεί η πολιτική αντιπαράθεση, το βασανιστικό ερώτημα «τι είδους ζωή θέλουμε». Όσο πιο πολύ η πολιτική αποστασιοποιείται απ' την ανθρώπινη υπόσταση, όσο πιο πολύ καθορίζεται από τα αφηρημένα μαθηματικά μοντέλα στον κόσμο του πλασματικού, τόσο πιο πολύ οι «από τα κάτω» πραγματοποιούν απέλπιδες προσπάθειες να της δώσουν μια ανθρώπινη διάσταση, ένα οικείο πρόσωπο, να την σφηνώσουν μέσα σε «ατάκες», αστεϊσμούς, αυτοσαρκασμό: η παρωδία, το «trolling», η παιγνιώδης αντιμετώπιση των πολιτικών καταστάσεων, ο αποκαθαρμένος από τα αντιεξουσιαστικά του χαρακτηριστικά σαρκασμός, η σχετική ιδιωτικοποίηση του γέλιου και η αποϊεροποίηση του χιούμορ συνθέτουν ένα ψυχοκοινωνικό κολαστήριο «φιλικότητας» συνοδευόμενο από τα ψυχρά χαμόγελα που απαιτούν τα φωτογραφικά φλας της πανοπτικής απογύμνωσης από κάθε νόημα. Εφόσον η παρακμή ακμάζει δίχως προηγούμενο, εφόσον η κατάρρευση είναι προ των πυλών, το μόνο που μας απομένει είναι να διασκεδάσουμε μέχρι τελικής πτώσεως, μέχρι η λήθη και ο παλιμπαιδισμός να μας εξαιρέσουν από κάθε ευθύνη

και υπόνοια σκέψης. Όλα γίνονται προσωπική ομολογία, ενδομυχίστικη φανέρωση, μεταθητική εκφραστικότητα· η εξουσία μας δίνει τη δυνατότητα να παραγνωριστούμε μεταξύ μας μέσα στην αβάσταχτη ελαφρότητα της επικοινωνίας: «μπορείτε να πείτε ό,τι θέλετε, μπορείτε να πείτε ό,τι να 'ναι, αλλά, για τ' όνομα του θεού, μην τολμήσετε να περάσετε στην πράξη!»

Ο μαξιμαλισμός όσων μπορούν να ειπωθούν πηγαίνει χέρι-χέρι με τον μινιμαλισμό όσων μοιάζουν ότι δεν μπορούν να γίνουν· αυτά τα τελευταία άλλωστε είναι η δουλειά που καλείται να αναλάβει το άκαμπο και σχεδόν αδιαπέραστο σύμπλεγμα εξουσιαστικών δομών: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Eurogroup, τα Υπουργεία Αλληλεγγύης, οι ριζοσπάστες χαρτογιακάδες, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, οι επαγγελματίες επαναστάτες, οι Οίκοι Αξιολόγησης, οι κυβερνήσεις της Αριστεράς, τα λόμπι των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα αναγνωρισμένα δίκτυα ακτιβιστών, η Greenpeace, η UNICEF και το Avaaz. Όσο για μας, με μια ετήσια συνδρομή σε κάποιο ίδρυμα, λίγο εθελοντισμό, αρκετά κλικ και την αποπληρωμή των φόρων μας στην ώρα τους, θα μπορούμε να κοιμόμαστε ήσυχοι ως δραστήριοι και ενεργοί πολίτες και, επομένως, να μην απαιτείται να σπαταλούμε τον ελεύθερο χρόνο μας σε σοβαρά πράγματα. Καθώς όμως η σύγκρουση θα γίνεται όλο και πιο πρωτόγονη μέσα στον ολοκληρωτικό εκσυγχρονισμό, η ιστορική εντροπία θα ανασύρει από το χρονοντούλαπο με τον πιο πεισματικό τρόπο τα πλέον πανάρχαια διλήμματα για το μέλλον. Δίπλα στη διερώτηση γύρω απ' τον ενάρετο βίο, το ζήτημα της ελευθερίας, της πολιτικής οργάνωσης των κοινοτήτων, των τρόπων με τους οποίους η κοινωνία θα κληθεί να συνεργαστεί για τον δαμασμό της οικονομικής αναγκαιότητας και το ξεπέραςμα του εμπορεύματος, ο 21ος αιώνας έρχεται να προσθέσει μια νέα στιβάδα στα ερωτήματα: με τη live δημοκρατία των σφυγμομετρήσεων, της online πολιτικοποίησης, των τηλεμαραθώνων, της ψηφιακής πολιτειότητας, των προγνωστικών, της μοναξιάς, της «κοινής γνώμης» και του επικοινωνιακού φαταλισμού ή με την άμεση δημοκρατία των λαϊκών συνελεύσεων, των καντονιών, των sections, της ομοσπονδιοποίησης και του δευτεροβάθμιου συντονισμού των πόλεων σε Συντακτική

Εθνοσυνέλευση, της θέσμισης των προϋποθέσεων ενός σώματος ελευθέρων πολιτών. Σ' αυτόν τον ανομολόγητο κοινωνικό πόλεμο μεταξύ των νεοπλήβειων και της Ευρωπαϊκής Αυτοκρατορίας, οι συνθήκες μας φέρνουν προ των ευθυνών μας, να στυλώσουμε την μικρής κλίμακας και ανθρώπινων διαστάσεων δημοκρατική οργάνωση προκειμένου να υποδεχτούμε την επαναστατημένη εποχή μετά την Μεγάλη Κατάρρευση.

Πηγή/φωτογραφία: respublica.gr